

Uitvoering actieplan Bossencompensatie– 15 april 2017

Tussentijdse rapportering ten behoeve van het Rekenhof

Deel 1: Aanbevelingen voor de minister

Aanbevelingen 1 en 5 : daadwerkelijke compensatie en omzendbrief toplaag

Aanbeveling 1

Rekening houdend met principieel ontbossingsverbod, dient de minister te onderzoeken of zich geen bijkomende of verdergaande maatregelen opdringen om tot een daadwerkelijke compensatie van ontbossingen te komen. Verschillende pistes zijn mogelijk, bijvoorbeeld de verdere inperking van de ontbossingsmogelijkheden (bijvoorbeeld beperken van de decretale uitzonderingsgronden) of een aanpassing van de compensatieregeling, bijvoorbeeld het bevoordelen van compensatie , ingrijpen op de compensatiefactor of het bedrag van de bijdrage, aanpassen van de subsidiëring van de doelgroepen.

Aanbeveling 5:

De minister dient de omzendbrief over de toplaag zonevreemde bossen uit te vaardigen.

Actie		Status 15/04/2017
1. Laag meest kwetsbare bossen		
Vaststelling meest kwetsbare waardevolle bossen	De voorlopige vaststelling van de kaart ‘meest kwetsbare waardevolle bossen’ (cfr. art. 90ter Bosdecreet) werd goedgekeurd op de VR van 31 maart 2017. De ontwerpkaart is te consulteren via het Mercator-platform en het geoloket van het agentschap Informatie Vlaanderen. Het openbaar onderzoek zal – uiterlijk 60 dagen na de beslissing van de VR -worden aangekondigd via het Belgisch Staatsblad, de pers en op de ANB-website. Kaarten zullen ter inzage liggen bij de	lopend

	gemeenten. Het ANB maakt ook een apart e-loket waar de kaart zal te consulteren zijn. Via dat e-loket kan de burger ook opmerkingen op de ontwerpkaart indienen tijdens het openbaar onderzoek. Na het openbaar onderzoek zal de kaart 'meest kwetsbare waardevolle bossen' definitief vastgesteld worden door de VR.	
Afwijking alleen door beslissing VR mogelijk	Het besluit van de Vlaamse Regering met de procedure tot afwijking van het verbod op ontbossen van 'meest kwetsbare waardevolle bossen' werd op 31 maart 2017 definitief goedgekeurd door de VR. (Voluit: besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 16 februari 2001 tot vaststelling van nadere regels inzake compensatie van ontbossing en ontheffing van het verbod op ontbossing en ontheffing van het verbod op ontbossing, met het oog op het aanpassen van de bosbehoudsbijdrage en het toevoegen van een procedure tot afwijking op het verbod tot ontbossen, zoals vermeld in artikel 90ter van het Bosdecreet')	afgerond
2. Verhogen van het aandeel compensatie in natura		
ontbossingen meer dan 3ha alleen in natura	Uitvoering van de actuele wetgeving.	Afgerond
onderzoek potentieel van verhandelbare bossencompensatierechten	De eerste resultaten van de studie zijn beschikbaar, het eindrapport zal opgeleverd worden voor de zomer.	Lopend
compensatiebedrag verhogen tot 3,5 €/m²	De VR keurde op 31 maart 2017 hogervermeld besluit definitief goed waardoor de verhoging van de bosbehoudsbijdrage tot 3,5 euro/m² (indexeerbaar) een feit is.	afgerond
3. Effectiviteit van de besteding van het bossencompensatiefonds		
Vergoeding van grondwaardeverlies mogelijk maken	In opvolging van de resultaten van bovenvermeld onderzoek, zal een voorstel uitgewerkt worden om het aspect grondwaardeverlies een juridische basis te geven via het in ontwerp zijnde instrumentendecreet.	lopend
Addendum bij de overeenkomsten met de provincies	De Vlaamse Regering besliste op 16 december 2016 over de samenwerkingsovereenkomst tussen het Agentschap voor Natuur en Bos en de provincies over de projectfinanciering van de Bosgroepen en de Regionale Landschappen. Hierin is onder andere een taakstelling opgenomen voor het realiseren van bebossing en boscompensatie.	afgerond
Bemiddelingspremie voor intermediairen	De samenwerkingsovereenkomst met de provinciebesturen is te beschouwen als het aanstellen van de intermediairen (Regionale Landschappen en Bosgroepen)	afgerond

	die goed geplaatst zijn om actief op het terrein de realisatie van bos(sencompensatie) te realiseren.	
4. Boswijzer		
Verbetering van het instrument	De verbetering is gerealiseerd door optimalisatie van het hoogtemodel. De actuele cijfers werden besproken in de Commissie Leefmilieu van 1 december 2016. In 2017 zal het ANB gepaste communicatie voorzien.	lopend
5. Bosbalans		
Eenduidige boekhouding ontbossing/bebossing	Het ANB zal starten met de eigen informatie en contact opnemen met de terreinbeherende verenigingen om hun cijfers te kunnen integreren. De aanpak werd besproken op het sectoroverleg Natuur. Momenteel loopt de infoverzameling voor de interne bosbalans van het ANB. Na de interne bosbalans zal - vóór september 2017 - het overleg met Natuurpunt verder gezet worden omtrent hun cijfers.	lopend
6. Inzetten op relatiebeheer lokale besturen		
Motiveren en ondersteunen van lokale besturen inclusief bekend maken van de projectoproep	Deze opdracht is opgenomen in het werkprogramma 2017 voor de relatiebeheerders. Gezien de lancering van de projectoproep reeds begin april gebeurde, is er de nodige tijd om projectaanvragen te stimuleren en te ondersteunen.	lopend
7. Handhaving		
Termijnwijziging kapmachtiging van 5 naar 3 jaar	De interne richtlijn werd aangepast en goedgekeurd door de directieraad van 24 februari 2017. De termijnwijziging is van kracht vanaf 1 juni 2017.	lopend
Prioriteit in het handhavingsplan voor illegale ontbossingen	Opgenomen in de planning van natuurinspectie, binnen de mogelijkheden van de beschikbare menskracht	afgerond

Aanbeveling 2 - aankopen

De minister moet werk maken van de knelpunten in de aankoopdossiers en toezien op de implementatie van het actieplan in uitvoering van de evaluatie door het ANB van de aankopen.

Actie	Status 15/04/2017	
1. Algemeen verbeteren en stroomlijnen aankoopproces		
Wijziging aankoopproces en uniform afwegingskader	Deze actie van de algemene audit van het aankoopproces, werd uitgevoerd.	afgerond
Samenwerkingsovereenkomst dienst vastgoedakten	De overeenkomst met de dienst Vastgoedakten werd afgesloten op 22 maart 2016.	afgerond
Organisatie en afstemming databanken en opvolgsystemen	Dit is als prioritair opgenomen in de planning van IT. Oplevering voorzien eind juni 2017.	lopend
2. Procedure en registratie effectieve bosuitbreiding eigen terreinen		
Bebossing uitvoeren zodra mogelijk in functie van overeenkomsten	Er gebeurde een analyse van de terreinen die aangekocht werden met het BCF (zie aanbeveling 11). Voor de 188,2 ha te bebossen gronden werd, rekening houdend met de gebruikssituatie, een meerjarenplan tot en met 2037 opgesteld voor bebossing. In 2017 wordt 49ha bebost. De uitvoering van dit plan zal gemonitord worden. De nieuw gerealiseerde aankopen zullen systematisch opgenomen worden in de bebossingsplanning.	afgerond - effectieve bebossing op te volgen in reguliere werking
Correcte registratie uitvoering van de compenserende bebossing	De compenserende bebossing wordt in de bestaande systemen opgevolgd. De opvolging van de compenserende bebossing wordt geïntegreerd in de nieuwe databank.	lopend
Nieuwe aankopen met middelen bossencompensatie: redelijke termijn van bebossing	De redelijke termijn van bebossing voor de eigen aankopen wordt principieel vastgesteld op 3 jaar, met de mogelijkheid om gemotiveerd af te wijken.	afgerond
Versterken meerwaarde compenserende bebossingen door in te zetten op stadsrandbossen en SBZ	In het kader van een zo efficiënt mogelijke besteding van de middelen, wordt compensatiedoelstelling van het bossencompensatiefonds verrijkt met de strategische doelstelling om in te zetten op stadsrandbossen en bosuitbreiding in de speciale beschermingszones.	afgerond

Aanbeveling 3 - projectoproep

De minister dient, rekening houdend met de knelpunten die uit de bevraging van de lokale besturen naar voren kwamen, een reglementair kader uit te werken voor de toekomstige projectoproepen, met ontvankelijkheidsvoorwaarden en beoordelingscriteria, die een uniforme beoordeling van ingediende projecten garanderen.

Actie	Status 15/4/2017	
1. Projectoproep 2016		
Lancering	Gelanceerd op 29 juni	afgerond
Beoordelingscriteria en beoordeling door jury opgenomen in de oproep	De beoordelingscriteria werden gescoord op 10 punten met volgende verdeling: ligging (5 punten) ; visie, inrichting en gebruik (3 punten) en belang en communicatie (2 punten) Resultaat van de projectoproep: Totaal 684.189 euro voor 30,9ha Waarvan 194.080 euro, voor 9,20 ha van privé-indieners enerzijds en anderzijds voor publieke indieners 490.109 euro, voor 21,70 ha)	afgerond
2. Reglementair kader		
Maakt deel uit van ontwerp BVR subsidiëring geïntegreerd natuurbeheer	Dit aspect werd mee geregeld in het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer. Dat voorontwerp van besluit is op 30 november 2016 in eerste lezing principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Strategische adviesraden MINA-raad en SALV hebben advies gegeven op 26/01/2017. Het advies is onderzocht en verwerkt. Het dossier ligt klaar voor agendering voor de tweede principiële goedkeuring door de VR. Gezien de timing, besliste de directieraad van 27 januari om de projectoproep 2017 afzonderlijk te lanceren. Deze projectoproep is begin april 2017 gelanceerd en is volledig conform de opgenomen bepalingen van het voorontwerp-BVR. De projecten kunnen ingediend worden tot 1 september.	lopend PO 2017 gelanceerd

3. Effectieve resultaten projectoproep		
Opvolging aankopen en effectieve bebossing: afgelopen jaren en nieuwe PO	Het Agentschap werkte een systematiek uit voor alle terreincontroles die verbonden zijn aan haar werking (projectoproep, subsidie). Tweemaandelijks ontvangen de lokale medewerkers een lijst van uit te voeren terreincontroles waarvan de effectieve uitvoering en resultaten door de lokale leidinggevenden opgevolgd worden. De centrale dienst monitort de effectieve uitvoering en voortgang van het inhalen van de achterstand.	afgerond – op te volgen in regulier proces

Aanbeveling 4 – onderzoeken of er afwijking mogelijk is van plafonnering van de middelen van BCF

De minister dient te onderzoeken of een afwijking mogelijk is voor de plafonnering van de te gebruiken middelen van het Bossencompensatiefonds.

Actie	Status 15/04/2017
1. Reserve eenmalig vrijmaken	
Vrijmaken en besteden van de historisch opgebouwde reserve	De Vlaamse Regering heeft de 7,7 mio euro reserve volledig vrijgemaakt op het budgetjaar 2016. De historische reserve en de nieuw geïnde bedragen werden volledig vastgelegd voor de projectoproep en de aankopen van het Agentschap: - 9,5 mio euro aankopen eigen terreinen goedgekeurd voor een oppervlakte van 192 ha - 684k euro voor de projectoproep voor een oppervlakte van 30,9 ha Nu de bestedingsachterstand is ingehaald op vastleggingsniveau, volgt het ANB actief en nauwgezet de realisatie van de aankopen en bebossing op.
2. Jaarlijks budgettair evenwicht	
Niet opbouwen van nieuwe reserve	Het budget wordt van nabij opgevolgd. Voor 2016 was er een maximale besteding waardoor er geen nieuwe reserve werd opgebouwd. Er wordt extra aandacht besteed aan het vrijgeven van encours mocht een aankoop niet of voor een lager dan vastgelegd bedrag doorgaan.

Deel 2: Aanbevelingen voor het Agentschap voor Natuur en Bos

Aanbevelingen 6 en 7 - uniforme advisering en beroepenkader, uitvoeren kwaliteitsaudits

Het ANB moet een uniforme advisering van de aanvragen waarborgen. Het is wenselijk een beoordelingskader op te maken voor het instellen van hoger beroep als de vergunningverlener het ANB-advies niet naleeft.

Het ANB dient de kwaliteitsaudits op de naleving van de interne richtlijnen te reactiveren.

Actie	Status 30/04/2017	
1. Interne richtlijnen actualiseren		
- Rekening houdend met resultaten aanbeveling 1 en eerste- lijns-controle - Gestandaardiseerde werkwijze inclusief adviessjablonen - Onder de aandacht brengen richtlijn	De richtlijn is geactualiseerd en geagendeerd op intern overleg.	afgerond
2. Beroepenkader hoger beroep		
Beoordelingskader opstellen	Beroepenkader goedgekeurd op de directieraad van 23/5/16.	afgerond
Opvolgen van het beoordelingskader – inwerken in reguliere processen	De adviesverlener bekijkt en oordeelt in lijn met het beroepenkader of proces in gang gezet wordt. Het actief opvolgen van de beslissingen van de lokale overheid vormt een bijzonder aandachtspunt om er voor te zorgen dat eventuele beroepen tijdig kunnen ingediend worden.	afgerond – op te volgen in regulier proces
3. Interne controle kwaliteit		
Steekproeven op naleven richtlijn met gestandaardiseerd verslag	Er is een kwaliteitscontrole uitgevoerd op 29 november 2016 die bestond uit een combinatie van gerichte dossierkeuze (woonpark) en een ad random aantal dossiers per provincie. Door het betrekken van alle dossierbehandelaars is er kennisuitwisseling en verdere evolutie naar een zo uniform mogelijke adviesverlening.	uitgevoerd, jaarlijks te herhalen binnen regulier proces

Aanbeveling 8 en 9: databanken en administratief proces

De dossiergegevens dienen volledig en juist geregistreerd, intern uitgewisseld, afgestemd en gecontroleerd te worden binnen het ANB, zodat er meer zekerheid is dat de compensatieplicht steeds en volledig wordt uitgevoerd. Een koppeling tussen de Ontbossingsdatabank en de boekhouding (Orafin boekhoudsysteem) is wenselijk met het oog op een correcte gegevensuitwisseling.

Het ANB dient het administratieve proces bij de verwerking van de financiële compensatievoorstellen te uniformiseren, rekening houdend met het principe van duidelijke functiescheiding en met een vorm van eerstelijnscontrole.

Actie	Status 15/04/2017	
1. Proceshertekening aves-financiën		
Functiescheiding beslissing, registratie en uitvoering in orafin	Deze functiescheiding is opgenomen in de functionele analyse voor de nieuwe databank. Aangezien de databank in juni 2017 operationeel zal zijn, is de werkwijze van het boeken van vastrecht binnen de bestaande databanken opgestart vanaf maart 2017. Uitvoering en registratie in de ontbossingsdatabank gebeurt door de lokale dossierbehandelaar AVES (afdeling vergunningen en subsidies), de beslissing door de regionale adjunct-directeurs AVES; de financiële registratie en uitvoering gebeurt in orafin door de financiële cel.	afgerond
Boeken vastrecht o.b.v. verleende vergunning door financiën	Om vroegtijdige overschrijvingen te vermijden, wordt het overschrijvingsformulier met de te innen bosbehoudsbijdrage, niet langer verstuurd bij het verlenen van het advies maar na het verlenen van de vergunning door het lokale bestuur. Op die manier wordt vermeden dat betalingen plaatsvinden vóór het boeken van het vastrecht. AVES volgt de door de lokale besturen afgeleverde vergunningen actief en systematisch op zodat eventueel ontbrekende vergunningen tijdig worden opgevraagd en het vastrecht geboekt kan worden. De financiële cel boekt de vastrechten en verstuurt het overschrijvingsformulier.	afgerond

2. Geactualiseerde ontbossingsdatabank		
Nieuwe ontbossingsdatabank met koppeling adict	Is met prioriteit opgenomen bij het IT-team. Er werd een charter opgemaakt met deadlines op hoog niveau. De timing is verschoven van september 2016 naar juni 2017.	lopend
Richtlijn aanpassen + kwaliteitscontrole voorzien	in functie van opleveren databank	
Automatische koppeling aan Orafin herbekijken (doel: zekerheid volledige inning)	De koppeling met Orafin wordt bekeken in het globale IT-project. Het vooropgestelde controle-objectief is het garanderen van de volledigheid en correctheid van de inning van de bijdragen. Het ANB zorgt voor interne controle door: - actief opvolgen van de afgeleverde vergunningen (op basis van de verleende adviezen geregistreerd in de BCF-databank) - boeking van vastrecht op basis van de vergunningenlijst uit de BCF-databank - overeenstemmingscontrole tussen de betalingen van de geboekte vastrechten in Orafin met de vergunningenlijst in de BCF-databank	lopend

Aanbeveling 10 –controle op uitvoering bebossing en attestering

Het ANB dient de uitvoering van de compensatie in natura tijdig te controleren en, met het oog op de controle na 5 jaar, te attesteren.

Actie	Status 15/04/2017	
Interne richtlijn en opvolging ervan om controle op het terrein te garanderen	Controle uitvoeren op het terrein van de compensatie in natura (maar ook van de projectoproepen en andere subsidies) blijft een kerntaak van AVES. Het Agentschap werkte een systematiek uit voor alle terreincontroles die verbonden zijn aan haar werking (projectoproep, subsidies)	afgerond op te volgen reguliere werking
Inhalen achterstand controle en attestering	Maakt deel uit van het hogervermelde plan van aanpak voor systematische terreincontroles. Het ANB zal actief opvolgen en rapporteren over het wegwerken van de controle-achterstand.	lopend
Sensibiliseren lokale besturen voor opvolging van vergunningsvoorwaarden via entiteit relatiebeheer	Dit is opgenomen in de jaardoelstellingen van de relatiebeheerders.	afgerond – op te volgen in reguliere werking
Handhaving: dossiers die na laatste controle niet in orde bleken, via gestandaardiseerd proces melden en opvolgen	Dit is opgenomen in de functionele analyse van de adict-databank.	lopend
Systeem van terreincontrole effectieve bebossing uitwerken : geïntegreerd systeem voor de opvolging van de bebossing op eigen terreinen en derden	Het ANB volgt de effectieve bebossing van de eigen terreinen op en verzekert de nodige interne controle door: - het actief opvolgen van de bebossingsplanning (zie aanbeveling 2.2 – planning bebossing van terreinen in eigendom), inclusief het actualiseren van de bebossingskalender van nieuwe aankopen - een onafhankelijke steekproefsgewijze controle op het terrein	lopend

Aanbeveling 11 – databanken en registratie

Het ANB dient de databanken voor de aankoop van gronden, de registratie van het patrimonium en de opvolging van de beheerwerken zoveel mogelijk af te stemmen of te integreren, zodat het goed zicht heeft op de stand van de aankopen van gronden en van de bebossing ervan. Het ANB moet kwaliteitscontroles uitvoeren op de data-invoer in deze databanken.

Actie	Status 15/04/2017	
1. Update huidige databank		
Inventaris en aanvullen ontbrekende gegevens in huidige databank	De ontbrekende gegevens in de databanken werden aangevuld.	afgerond
Analyse bebossingsstatus en bebosbaarheid op het terrein	Alle gegevens van de aankopen met bossencompensatiefonds werden op basis van de aktes gecontroleerd. Er werd vanaf het begin van het BCF 673,5 ha aangekocht. Daarvan is op dit moment: - 63 % (426,3 ha) effectief bebost op het terrein - 28,2% (188,2 ha) is te realiseren bos waarvoor een planning voor effectieve bebossing is opgemaakt - 8,8% (59 ha) is niet bebosbaar wegens beschermd landschap, beschermde soorten en overige zoals waterberging en infrastructuur. De afgelopen 5 jaar kocht het ANB 66,42 ha gronden voor bebossing met algemene middelen van het MINA-fonds. Deze gronden kunnen we beschouwen als een vorm van compensatie van de niet-bebosbare gronden aangekocht met bossencompensatiefonds om zodoende de historische balans voor de eigen terreinen in evenwicht te brengen. De vanaf 2016 met BCF-middelen gekochte gronden, zullen allen binnen een redelijke termijn bebost worden.	afgerond

2. Patrimoniumdatabank voor toekomstige registratie		
Gegevens aanvullen aankoop bossencompensatiefonds, datum bebossing en % oppervlakte bebossing – inbouwen van automatische controles.	De databank is prioritair ingepland bij het IT-team. Volledige uitwerking verwacht tegen 30 juni 2017.	lopend